

העיתון ד"ר דוד פסיג מדווח מסיליקון וואדי

www.passig.com

יעדי גלובליזציה בישראל

בחודש האחרון התפרסם מדד הגלובליזציה לשנת 2004. ישראל יורדת שלושה מקומות ביחס לשנה שעברה. היכן נקודות התורפה של מדינת ישראל? ומה צריך וניתן לעשות כדי להמשיך ביעילות את מגמות הגלובליזציה שישראל נתונה בהם?

מגמות עולמיות

החודש, בפעם הרביעית, מתפרסם [מדד הגלובליזציה](#) והוא טומן בחובו, על אף הצרות שהעולם עובר, רוח די אופטימית. בניגוד לנתונים המראים כי שנת 2003 התאפיינה בהאטה כלכלית גלובלית, נתוני המדד מראים כי השימוש באינטרנט במדינות עניות והגידול בתעבורת הנוסעים בין מדינות וגבולות העמיקו את הקשרים הגלובליים בין האנשים בעולם. השנה, לדעת מחברי הדו"ח, יש בנתונים אלו כדי להצביע על מגמה שנראה את פירותיה ביתר שאת ככל שהשנים יעברו.

השנה נמדדו 62 מדינות (בניגוד ל-65 מדינות בפעמים הראשונות). מסקירה כללית של הדירוגים הפעם עולה תמונה מעניינת. 30 מדינות עלו בדירוג שלהם. העלייה התלולה ביותר נמדדה אצל הפיליפינים. הם דילגו כלפי מעלה 21 מקומות למקום ה-33. ובדיוק 30 מדינות אחרות ירדו בדירוג שלהם. הנסיקה התלולה ביותר נמדדה אצל המרוקאים. הם נפלו כלפי מטה 18 מקומות למקום ה-47. במקום הראשון נשארה אירלנד ובמקום האחרון גם השנה מככבת אירן.

מגמות הגלובליזציה בישראל

מבט מהיר על הצעדים שישראל עשתה בסולם הדרגות של המדד בארבעת השנים האחרונות מראה משחק שלבים מעניין. במדד שנת 2000, שנת מיסוד המדד (ששיקף את שנת 1999), התחלנו במקום ה-19. מדד שנת 2001, אשר שיקף את השנה הראשונה של האינתיפאדה, עלינו למקום ה-18! על כך דיברנו [בטור](#) מיוחד באותם ימים. בשנת 2003 שבנו למקום ה-19. ואילו במדד של השנה הנוכחית (אשר משקף את שנת 2003), ירדנו שלושה מקומות למקום ה-22. כידוע המדד מחשב משתנים שונים המקובצים בארבעה אשכולות:

1. רמת האינטגרציה הכלכלית של אזרחי המדינה עם כלכלות המדינות האחרות. זו ניתנת למדידה ע"י שקלול נתוני תנועת הסחורות והשירותים המתרחשת בתוך המדינה ועם גורמים מחוצה לה. ניתן לעשות זאת ע"י בדיקת רמת החדירות הפיננסית של גבולות המדינה והתמזגות רמת המחירים של הסחורות המיובאות והמיוצרות בה.

2. רמת הקשר הבין אישי של אזרחי המדינה עם אנשים אחרים ממדינות שמעבר לגבולות הלאומיים. את רמת הקשר הזה ניתן למדוד על ידי שקלול נתוני הנסיעות לחו"ל, שיחות הטלפון הבין-לאומיות, כמו גם, התשלומים והעברות הכספים מעבר לגבול.
 3. רמת הקישוריות הטכנולוגית של אזרחי המדינה זה עם זה ועם אחרים מחוץ למדינה. את רמת הקשר הזה ניתן למדוד על ידי בחינה מדוקדקת לא רק של מספר המשתמשים ברשת האינטרנט אלא בעיקר ע"י מספר השרתים המאובטחים דרכם הקהילייה העסקית מתקשרת, מחפשת מידע ועושה טרנס-אקציות.
 4. רמת המעורבות הפוליטית הגלובלית. את רמת המעורבות הפוליטית ניתן למדוד על ידי מספר החברויות בארגונים בינלאומיים, מספר התרומות שהמדינה מעבירה למשימות בינלאומיות שהאו"ם מארגן, מספר ההסכמים המאושרים וההעברות שהממשלות עושות עבור הפעילות הבינלאומית.
- כדי לבחון את הנקודות החלשות המאפיינות את מדינת ישראל ערכתי כאן טבלה המציגה את המיקום שלנו בכל קטגוריה ותת קטגוריה:

מיקום לפי נתוני 2003	מיקום לפי נתוני 2004	שינוי לעומת 2003	תת-קטגוריות	קטגוריות של משתנים
	31		אינטגרציה כלכלית	מוצעית תת הקטגוריות
	7		קשר בין אישי	
	19		טכנולוגיה	
	44		מעורבות פוליטית	
33	23	+10	סחר	אינטגרציה כלכלית
35	34	+1	פורטפוליו	
17	30	-13	השקעות חוץ	
32	26	+6	הכנסות מהשקעות	
11	8	+3	טלפון	קשר בין אישי
16	27	-11	נסיעות	
20	5	+15	העברות אישיות	
23	21	+2	משתמשי אינטרנט	טכנולוגיה
19	18	+1	ספקים	
20	17	+3	שרתים מאובטחים	
61	61	0	ארגונים בינ"ל	מעורבות פוליטית
54	24	+30	או"ם	
-	61	-	אשרור הסכמים בינ"ל	
20	3	+17	תשלומים ממשלתיים	

נקודות התורפה

אמנם שלושה מקומות באינדקס מעין זה אין להם כמעט משמעות. אף על פי כן, זה לא נעים לראות את דירוג מדינתך יורד. אבל כשעורכים ביתר דקדקנות את ההשוואה בין שנת 2003 ל-

2004 נדמה כי מצבנו כלל לא הורע ביחס לעולם. מי שמעיין היטב בנתונים יכול לראות שדווקא מצבנו הוטב כי עלינו ברוב תת-הקטגוריות. באחדות מתת-הקטגוריות העלייה גם ניכרת מאוד. אלא מה? שני תחומים הם עקב אכילס שלנו זה מכבר. שם אנחנו צריכים לרכז מאמץ. ושני תחומים אחרים אני לא דואג בהם. בטוחני שאם נרצה או לאו הישראלי

2003 Ranking	Country	Change from 2002	2003 Index			
			Economic	Political	Technological	Financial
1	Ireland	8	2	14	11	11
2	Singapore	2	3	100	40	40
3	Switzerland	-1	9	1	7	33
4	Netherlands	1	7	11	7	14
5	Finland	5	10	15	4	12
6	Canada	1	11	8	3	20
7	United States	4	30	35	1	28
8	New Zealand	8	25	18	2	3
9	Austria	-1	13	8	12	3
10	Denmark	-4	12	8	18	18
11	Sweden	-8	10	12	10	1
12	United Kingdom	-2	20	12	11	7
13	Australia	8	20	20	6	13

עוד יחזור לסורו.

שני התחומים שירדנו בהם הם: האחד, השקעות חוץ – ממקום 17 למקום 30 (-13). אכן מבחינה גלובאלית אין זה יאה, אך בטוחני שיש הרבה שדווקא מרוצים מכך. והשני, נסיעות – ממקום 16 למקום 27 (-11). אין מה לדאוג בנתון זה. הישראלי ידאג להזכיר לעולם שהוא מגיע לכלל חור על המפה. קצת רווחה ונתון זה ישתפר לבלי הכר.

הבעיה האמיתית של מדינת ישראל, כמובן בכל הקשור רק למדד זה, הם שני נתונים אחרים: רמת הפעילות בארגונים בינ"ל, ואשרור הסכמים בינ"ל.

בכל הקשור לרמת הפעילות בארגונים בינ"ל, אנחנו מדשדשים במקומות האחרונים. אמנם אנחנו פעילים בקבוצות בינ"ל שונות, כגון פעילויות אקדמיות וכדו', אך הדרך רחוקה מלהתקרב למדינות המערב. שם זהו ערך בפני עצמו. ילדים מתחנכים להיות מעורבים בפעילות בינ"ל מהגיל הרך ועד לחינוך הגבוהה. אין לנו עדיין גישה גלובלית בהרבה סוגיות שעל סדר היום העולמי בגלל שאנחנו עסוקים בצרות הקרובות לנו. אך למדינת ישראל יש לא מעט דרכים כדי לשפר מצב זה. הנה דרך אחת כדוגמה: אפשר לעודד סטודנטים ישראלים לקחת סמסטר שלם של לימודים באוניברסיטאות שבמדינות העולם השלישי. יש הרבה גופים בינ"ל שמטפלים בסוג כזה של השתתפות גלובלית. האוניברסיטאות יכולות להכיר במספר מסוים של נקודות לצורך זה. הבעיה היא שהסטודנט הישראלי עדיין נגוע בסינדרום ילדי הכפר שרוצים רק לעיר הגדולה. הישראלי הממוצע עדיין לא הפנים שאנחנו כבר העיר הגדולה לפי אמות מידה גלובליות.

אך הבעיה הגדולה ביותר של מדינת ישראל במדד זה היא כמובן אישרור הסכמים בינ"ל. מסיבות ברורות, מדינת ישראל לא יכולה ליטול חלק מתופעה חשובה זו בסדר היום העולמי. תופעה זו מכה גלים גם במדינות הפחות מתקדמות. יותר מכך, לא רק שאיננו מתקדמים בתחום זה אלא שבעיני העולם אנחנו נסוגים. ישראל נסוגה בשנה האחרונה מהסכמים שעוררו נגדנו ביקורת קשה. למשל, ישראל דחתה את ההצטרפות [לבית המשפט הבינ"ל לענייני פשיעה](#) בהאג (International Criminal Court) או האמנה לאי הפצת נשק גרעיני, ועוד. בנקודה זו קשה לראות אם ומתי אנחנו משפרים את הניקוד שלנו.

לסיכום, על אף העובדה שירדנו במיקום השנה וגם אם לא נוכל לשפר את מצבנו בסוגיה האחרונה, אנחנו בסך הכול במגמה חיובית. כמובן שניתן לעשות לא מעט בכל שאר המשתנים

בנקאות באינטרנט של בנק הפועלים – טור # 4 לאתר האינטרנט – אפריל 2004

כדי להמשיך ולשפר בהם את מצבנו. אך המצב לא כל כך גרוע כפי שאולי היה נדמה במבט ראשון. בטוחני שהנתונים מצביעים על מגמת עליה בדירוג בשנה הבאה.